

§ 221

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Petra Malinin valtuustoaloitteesta iltapäivähoidon turvaamiseksi palveluiden väliin putoaville lapsille

HEL 2021-003494 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petra Malinin liitteenä olevasta valtuustoaloitteesta iltapäivähoidon turvaamiseksi palveluiden väliin putoaville lapsille:

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa virikkeellistä ja turvallista toimintaa lapsille ennen ja jälkeen koulupäivän. Aamu- ja iltapäivätoiminnasta säädetään perusopetuslain luvussa 8 a. Perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille. Kunta päättää toiminnan laajuudesta.

Mikäli mahdollista, erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Jos oppilaiden tarpeet sitä edellyttävät, voidaan toiminta järjestää myös omissa ryhmissä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen mahdollisuuksien mukaan oman ikäkauden mukaisissa ryhmissä tukee erityistä tukea saavien oppilaiden kehitystä.

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajien ja toimipaikan iltapäivätoiminnan henkilöstön kanssa sovitaan, miten erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen iltapäivätoiminnan aikana.

Iltapäivätoimintaan osallistuu lukuvuonna 2020-2021 noin 8 200 lasta, joista erityisen tuen oppilaita on noin 16%. Lähtökohtana on, että kaikki toimintaan hakuajana hakeneet otetaan toimintaan. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaista 90 % osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan ja 50% kesäajan lomatoimintaan. Toimintaa järjestetään pääsääntöisesti omissa pienryhmissä pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille.

Vammaisten sosiaalityössä on tunnistettu asiakkaita, jotka eivät pärjää tai ylikuormittuvat ryhmämuotoisessa iltapäivä- tai loma-ajan toiminnassa.

Muut erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat integroituvat kouluilla, tai niiden lähialueilla toimiviin ryhmiin. Ryhmien koko vaihtelee ja myös niihin integroitujen erityisen tuen oppilaiden määrä. Lapsia sijoitettaessa toimintaan arvioidaan olemassa olevien tilojen mahdollisuudet pienryhmätoimintaan, sekä päivittäisen ulkotoiminnan järjestämisen mahdollisuudet. Lisäksi iltapäivätoiminnan palveluntuottajien ja rehtoreiden kanssa arvioidaan ohjaajien riittävä ryhmäkohtainen resursointi, sekä ohjaajien kyky ohjata lapsiryhmää, joissa erityisen tuen lasten toiminnan ohjaaminen edellyttää erityistä osaamista.

Toimialat ylittävä suunnittelutyö

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan yhteistyönä on kiinnitetty huomiota valtuustoa- loitteessa esiintuotuun haasteeseen ja olemassa olevaan palveluaukkoon.

Tämän vuoksi on käynnistetty toimialat ylittävä suunnittelutyö neuropsykiatrisesti oireilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin palvelutarpeisiin vastaamiseksi iltapäivien ja koulujen loma-ajan osalta. Tunnistettavissa on malli, jossa kyseisille neuropsykiatrisesti oireileville lapsille, sekä vammaisten sosiaalityön asiakkaille olisi jatkossa mahdollista järjestää hoito kotiin hankittavana palveluna. Tämä tulisi kyseenä niissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana.

Tavoitteena on ensisijaisesti pohtia moniammatillisesti niitä tukikeinoja ja muotoja, joilla lapsi taikka nuori kykenisi osallistumaan ryhmämuotoiseen iltapäivä- ja loma-ajan toimintaan muiden lasten kanssa. Lapsen edun mukaista ei ole syrjäytyä omasta toimintaympäristöstään ja kotiin tuotava palvelu ei voi olla päätavoite, vaan tavoitteena tulee aina olla, että lapsi tai nuori voi palata kohderyhmänsä toimintaympäristöön ja ensisijaiseen palveluun. Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elämänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin. Tuen kesto riippuisi lapsen tai nuoren tarpeesta ja voisi tarvittaessa olla myös pitkäaikaista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa tämän uuden tukimuodon kehittämistä palveluiden väliin putoaville lapsille ja nuorille.

Lapsivaikutusten arviointi

Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta on tärkeä osa lapsen toiminnallisen koulupäivän kokonaisuutta. Järjestämällä lapsille oman ikäluokkansa mukaista aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan toimintaa lisätään lasten yhdenvertaista oikeutta osallistua vapaa-ajan toimintaan. Toiminnalla

vahvistetaan lasten osallisuuden tunnetta ryhmän jäsenenä. Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta tukee omalta osaltaan perheiden arjen ja työelämän yhteensovittamista.

Käsittely

Vastaehdotus:

Petra Malin: Vastaehdotus: poistetaan sana "tilapäisissä" lauseesta "Tämä tulisi kyseeseen niissä tilapäisissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana", jolloin lause kuuluu:

"Tämä tulisi kyseeseen niissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana."

Poistetaan lause: "Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi määräaikainen tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elämänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin."

Korvataan tekstillä: "Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elämänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin. Tuen kesto riippuisi lapsen tai nuoren tarpeesta ja voisi tarvittaessa olla myös pitkäaikaista".

Lisätään loppuun lause: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa tämän uuden tukimuodon kehittämistä palveluiden väliin putoaville lapsille ja nuorille."

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leena Palve-Kaunisto, palveluvastaava, puhelin: 310 86809
leena.palve(a)hel.fi

Liitteet

1 Petra Malin valtuustoaloite iltaivätoiminnan turvaaminen 17.3.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petra Malinin liitteenä olevasta valtuustoa- loitteesta iltapäivähoidon turvaamiseksi palveluiden väliin putoaville lapsille:

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa virikkeellistä ja turvallista toimintaa lapsille ennen ja jälkeen koulupäivän. Aamu- ja iltapäivätoiminnasta säädetään perusopetuslain luvussa 8 a. Perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille. Kunta päättää toiminnan laajuudesta.

Mikäli mahdollista, erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Jos oppilaiden tarpeet sitä edellyttävät, voidaan toiminta järjestää myös omissa ryhmissä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen mahdollisuuksien mukaan oman ikäkauden mukaisissa ryhmissä tukee erityistä tukea saavien oppilaiden kehitystä.

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajien ja toimipaikan iltapäivätoiminnan henkilöstön kanssa sovitaan, miten erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen iltapäivätoiminnan aikana.

Iltapäivätoimintaan osallistuu lukuvuonna 2020-2021 noin 8 200 lasta, joista erityisen tuen oppilaita on noin 16%. Lähtökohtana on, että kaikki toimintaan hakuaikana hakeneet otetaan toimintaan. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaista 90 % osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan ja 50% kesäajan lomatoimintaan. Toimintaa järjestetään pääsääntöisesti omissa pienryhmissä pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille.

Vammaisten sosiaalityössä on tunnistettu asiakkaita, jotka eivät pärjää tai ylikuormittuvat ryhmämuotoisessa iltapäivä- tai loma-ajan toiminnassa.

Muut erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat integroituvat kouluilla, tai niiden lähialueilla toimiviin ryhmiin. Ryhmien koko vaihtelee ja myös niihin integroitujen erityisen tuen oppilaiden määrä. Lapsia sijoitettaessa toimintaan arvioidaan olemassa olevien tilojen mahdollisuudet pienryhmätoimintaan, sekä päivittäisen ulkotoiminnan järjestämisen mahdollisuudet. Lisäksi iltapäivätoiminnan palveluntuottajien ja rehtoreiden kanssa arvioidaan ohjaajien riittävä ryhmäkohtainen resursointi, sekä

ohjaajien kyky ohjata lapsiryhmää, joissa erityisen tuen lasten toiminnan ohjaaminen edellyttää erityistä osaamista.

Toimialat ylittävä suunnittelutyö

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan yhteistyönä on kiinnitetty huomiota valtuustoa-
loitteessa esiintuotuun haasteeseen ja olemassa olevaan palveluauk-
koon.

Tämän vuoksi on käynnistetty toimialat ylittävä suunnittelutyö neuropsykiatrisesti oireilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin palvelutarpeisiin vastaamiseksi iltapäivien ja koulujen loma-ajan osalta. Tunnistettavissa on malli, jossa kyseisille neuropsykiatrisesti oireileville lapsille, sekä vammaisten sosiaalityön asiakkaille olisi jatkossa mahdollista järjestää hoito kotiin hankittavana palveluna. Tämä tulisi kyseen-
seen niissä tilapäisissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana.

Tavoitteena on ensisijaisesti pohtia moniammatillisesti niitä tukikeinoja ja muotoja, joilla lapsi taikka nuori kykenisi osallistumaan ryhmämuotoiseen iltapäivä- ja loma-ajan toimintaan muiden lasten kanssa. Lapsen edun mukaista ei ole syrjäytyä omasta toimintaympäristöstään ja kotiin tuotava palvelu ei voi olla päätavoite, vaan tavoitteena tulee aina olla, että lapsi tai nuori voi palata kohderyhmänsä toimintaympäristöön ja ensisijaiseen palveluun. Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi määräaikainen tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elämänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin.

Lapsivaikutusten arviointi

Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta on tärkeä osa lapsen toiminnallisen koulupäivän kokonaisuutta. Järjestämällä lapsille oman ikäluokkansa mukaista aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan toimintaa lisätään lasten yhdenvertaista oikeutta osallistua vapaa-ajan toimintaan. Toiminnalla vahvistetaan lasten osallisuuden tunnetta ryhmän jäsenenä. Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta tukee omalta osaltaan perheiden arjen ja työelämän yhteensovittamista.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt lausuntoa 22.6.2021 mennessä kasvatus- ja koulutuslautakunnalta kaupunginhallitukselle valtuutettu Petra Malinin ja 18 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta koskien iltapäivähoidon turvaamista palveluiden väliin putoaville lapsille.

25.05.2021

Asia/13

Lausuntoa on pyydetty myös sosiaali- ja terveyslautakunnalta. Lausuntoa on valmisteltu yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leena Palve-Kaunisto, palveluvastaava, puhelin: 310 86809
leena.palve(a)hel.fi

Liitteet

1 Petra Malin valtuustoaloite iltaäivätoiminnan turvaaminen 17.3.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano